

Голові разової спеціалізованої вченої ради ДФ 35.052.100 Національного університету «Львівська політехніка», доктору наук з державного управління, професору Петровському П.М.

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора Петроє Ольги Михайлівни на дисертацію Лесняк-Ігліньської Наталії Юріївни «Державна політика щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України», подану до захисту до разової спеціалізованої ради ДФ 35.052.100 Національного університету «Львівська політехніка» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Ступінь актуальності теми дисертаційного дослідження, зв'язок із науковими програмами, темами

Безпека праці є складним багатоаспектним явищем, стан забезпечення якого впливає на всю систему суспільних (економічних, гуманітарних, соціальних і політичних) відносин. Якщо економічні наслідки вимірюються втратами робочих годин/днів, економічними втратами для працівника, роботодавця, держави, соціальні – втратами та зміною статусів, змінами в системі соціальних відносин, то гуманітарні наслідки оцінюються втратами здоров'я та життя людей. Політичний аспект питання полягає у тім, що Україна продовжує залишатися країною з низьким рівнем безпеки праці на робочому місці та високим рівнем ризику для життя і здоров'я працівників, що негативно впливає на суспільні настрої та суспільні відносини в цілому.

З підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014), Україна зобов'язалася імплементувати європейські стандарти у сфері гігієни та безпеки праці у вітчизняну систему соціально трудових відносин. Проте, на сьогодні ситуація у сфері безпеки праці в Україні продовжує залишатися загрозливою. Так, за даними Державної служби статистики України, щорічно на виробництві

травмується близько 50 тисяч осіб, з них 1,5 тисяч гинуть, понад 3,5 тисяч отримують професійні захворювання. За даними 2020 року виробничий травматизм в нашій країні зріс на 58 % (в т.ч. із смертельними наслідками – на 55%). Очевидно, що значною мірою це збільшення спричинене пандемією COVID-19. Але звертає на себе увагу той факт, що найбільша їх кількість сталась з організаційних причин - 49% (з психофізіологічних причин – 45%, з технічних - 6%). Загалом, за різними експертними оцінками, показник нещасних випадків зі смертельними наслідками (у співвідношенні до 100 тис. осіб) в Україні майже вдвічі перевищує середньостатистичні світові показники,

У процесі наближення до європейського законодавств з безпеки і гігієни праці перед Україною стоять завдання переходу від компенсаційної політики охорони праці, орієнтованої на відшкодування та коригувальні заходи, до превентивної політики, заснованої на попередженні нещасних випадків шляхом управління ризиками та забезпечення гідних умов для безпеки та гігієни праці.

З огляду на вище зазначене, дисертаційна робота Лесняк-Іглінської Наталії Юріївни на тему «Державна політика щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України», спрямована на обґрунтування, на основі теоретичних узагальнень і аналізу практики, шляхів удосконалення державної політики щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України, є актуальною та дуже своєчасною.

Особливої актуальності дисертаційному дослідженню додає його зорієнтованість на з'ясування специфіки та розроблення пропозицій з підвищення ефективності публічної політики щодо забезпечення безпеки праці медичних працівників.

Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи Львівського регіонального інституту державного управління «Удосконалення механізмів місцевого економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0118U000328) комплексного наукового проекту Національної академії

державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Авторкою доволі чітко визначено об'єкт, предмет, завдання дослідження, що сприяло досягненню визначеної мети. Вибір теоретико-методологічних підходів до аналізу обраної проблематики здійснено з урахуванням специфіки теми дисертаційної роботи. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Основні положення роботи сформульовані авторкою особисто та характеризуються певною науковою новизною, яка полягає в обґрунтуванні, на основі теоретичних узагальнень і аналізу практики, шляхів удосконалення державної політики щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України.

На окрему увагу заслуговує те, що автором *вперше* обґрунтовано необхідність розроблення та прийняття нормативно-правових актів, що деталізуватимуть процедуру розслідування гострих професійних захворювань інфекційного походження, а також регламентуватимуть процедуру проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб та врегульовуватимуть порядок і умови обов'язкового державного страхування медичних працівників на випадок захворювання на інфекційну хворобу, що пов'язане з виконанням ними своїх професійних обов'язків в умовах з підвищеним ризиком зараження інфекційними захворюваннями;

Важливе значення для науки і практики публічного управління мають також *вперше* сформульовані пропозиції стосовно деталізації процедури проведення розслідування випадків гострих професійних захворювань інфекційного походження, зокрема в частині надіслання екстреного повідомлення та повідомлення роботодавця про гостре професійне захворювання, а також стосовно розмежування повноважень та

конкретизації умов (критеріїв) формування комісії зі спеціального розслідування (до компетенції якої входить розслідування смертельних, таких що спричинили важкі наслідки та групових гострих професійних захворювань) та комісії з розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, яке було спричинене інфікуванням коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку.

Достатньо вагомими є також інші положення наукової новизни отриманих за результатами дисертаційного дослідження результатів.

Оцінюючи особистий внесок в отримані наукові результати, можна заключити, що узагальнені висновки, зокрема й ті, що характеризують наукову новизну дисертаційної роботи, отримані автором самостійно.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Основні наукові положення і висновки дисертації висвітлено в 9 наукових публікаціях, зокрема в 4 статтях, із яких: 2 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України з державного управління з присвоєнням категорії «Б», які індексуються у міжнародній наукометричній базі Index Copernicus; 1 стаття – у науковому періодичному виданні іншої держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу, з наукового напрямку, з якого підготовлено дисертацію (ISSN 2674-5216), 1 стаття у зарубіжному науковому виданні (ISBN 978-83-940224-7-1) (монографічна серія). Результати дисертаційної роботи також висвітлено у 5 тезах матеріалів науково-комунікативних заходів.

Кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам п.11 «Тимчасового порядку з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

Дисертаційна робота Н. Ю. Лесняк-Іглінської перевірена на унікальність тексту засобами сервісу перевірки на плагіат Unicheck. Порухень академічної доброчесності не виявлено.

Практичне значення роботи і впровадження одержаних результатів дисертаційного дослідження.

Дисертація Лесняк-Іглінської Наталії Юріївни є самостійним і структурно завершеним дослідженням, що характеризується єдністю змісту й, безперечно, має науково-теоретичну та практичну цінність.

Практична значущість одержаних результатів полягає у використанні науково-методичних узагальнень та практичних рекомендацій авторки у практичній діяльності органів публічної влади, а також у навчальному процесі.

Наукові рекомендації, висновки, пропозиції, отримані в дисертації, були враховані і використані: у діяльності Львівської обласної державної адміністрації (довідка від 25.08.2021р. № 5/34-9859/0/2-21/1-11), Федерації професійних спілок України (довідка від 23.06.2021р. № 51/01-22/399), Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України (довідка від 23.06.2021р. № 5109).

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Загалом, оцінюючи дисертаційне дослідження позитивно, слід звернути увагу на такі дискусійні положення та зауваження:

1. Оскільки автор не обмежується дослідженням *«удосконалення в контексті євроінтеграції України державної політики щодо безпеки праці»*, а вивчає також теоретичні та нормативно правові основи власне *публічної політики* щодо безпеки праці (розділ 1) та здійснює оцінювання *сучасного стану реалізації державної політики* щодо безпеки праці (розділ 2), тому у роботі доцільно було б уточнити визначення предмету дослідження та подати його у такому

формулюванні: «державна політика щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України».

2. В тексті дисертаційної роботи досить повно розкрито та обґрунтовано зміст положень новизни. Разом з тим, формулювання окремих положень новизни у рубриці «дістали подальшого розвитку», а саме двох її пунктів - «поглиблення змісту та кореляція понять охорона праці та безпека праці» та «узагальнення європейського досвіду реалізації політики щодо безпеки праці»), носить декларативний характер. Вважаємо, що авторці ватро було зазначити, у чому саме полягає його внесок у цих питаннях.
3. На виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014), Кабінетом Міністрів України у 2018 році було схвалено Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні та затверджено план заходів щодо її реалізації. Очевидно, що робота значно б виграла, коли б автор проаналізувала основні цілі, завдання, стан та тенденції реформування системи управління охороною праці в Україні відповідно до цих документів.
4. Нажаль, поза увагою авторки залишилися питання щодо місця та ролі соціального діалогу у публічній політиці щодо безпеки праці. Хоча на с.161-162 зазначається, що розвиток нового концептуального підходу потребує вдосконалення системи управління безпекою праці шляхом орієнтації на соціальний діалог і залучення громадських організацій до управління охороною праці на всіх рівнях. І це важливо, адже соціальний діалог є дієвим механізмом публічного управління у сфері безпеки та гігієни праці як на рівні ЄС так і на рівні європейських країн.
5. На с.93 дисертації розміщено таблицю «Перелік та механізм виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням медичним працівникам, що задіяні у ліквідації пандемії гострого респіраторного вірусного захворювання захворювання COVID-19, спричиненого

коронавірусом SARS-CoV-2 при встановленні діагнозу гострого професійного захворювання COVID-19». Вважаємо, що через великий її обсяг, доцільніше було б перенести цю ілюстрацію у додатки. Такі ж пропозиції стосується ілюстрацій, розміщених на с. 97-99. «Види виплат медичним працівникам за Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, яку спричинив корона вірус SARS-CoV-2» та на с. 111-115 «Алгоритм процедури проведення розслідування гострого професійного захворювання».

В цілому ж, висловлені зауваження, пропозиції носять швидше рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки дисертаційного дослідження, його наукової та практичної цінності.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам.

З огляду на актуальність і новизну одержаних результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, вважаємо, що дисертаційна робота Лесняк-Ігліньської Наталії Юріївни «Державна політика щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України» є самостійною завершеною працею, в якій містяться нові для теорії і практики публічного управління науково обґрунтовані результати шляхів удосконалення державної політики щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України.

Дисертаційна робота є актуальною, має наукову і практичну цінність, її обсяг та оформлення відповідає встановленим вимогам, містить раніше не захищені наукові результати.

У цілому, дисертація Лесняк-Ігліньської Наталії Юріївни на тему «Державна політика щодо безпеки праці в контексті євроінтеграції України» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та

вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03.04.2019 р. №283), Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, а її автор – Лесняк-Іглінська Наталія Юріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

**Офіційний опонент,
завідувач відділу дослідницької діяльності університетів
Інституту вищої освіти НАПН України,
доктор наук з державного управління,
професор**

Підпис ОМ.Петроє засвідчую

**Учений секретар
Інституту вищої освіти НАПН України,
кандидат педагогічних наук**

О. М. ПЕТРОЄ

Г.П.ЧОРНОЙВАН